

Zeekraal – De lieveling van een topkok

Door An Decombel en Peter Bleyaert (beiden Provinciaal Onderzoeks- en Voorlichtingscentrum voor Land- en Tuinbouw, Beitem); Greet Blom, Truus Rigter & Willem Brandenburg (allen Plant Research International, Wageningen-UR)

Europese Unie

Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

Zeekraal is een groente die snel aan populariteit wint door de publiciteit die het krijgt in verschillende kookprogramma's. Zo prees onlangs nog topkok Sergio Herman de groente om zijn aparte smaak en voordelen voor de gezondheid. Wat meer zeekraal in de Belgische winkelrekken is dus wenselijk.

Onderzoek: hoe en waarom?

Zoals vorig jaar reeds aangekondigd in het Belgische blad Proeftuinnieuws (2009, nummer 21, p17; zie artikelenarchief op www.proeftuinnieuws.be) startte het POVLT in samenwerking met het Wageningen UR-PRI in Nederland een onderzoek betreffende zilte groenten. Dit onderzoek gebeurt in het ka-

der van een Interreg-project genaamd AquaVlan. Dit onderzoek richt zich naast zeekraal ook op zeeaster, maar dit gewas blijkt zeer gevoelig voor ziekten en plagen, waarvoor nog een oplossing gezocht moet worden. In dit artikel komt dus enkel zeekraal aan bod.

Momenteel is alle zeekraal in de Belgische

Foto 1. Geogste zeekraal

winkelrekken afkomstig uit het buitenland. In de periodes van april tot augustus is er aanvoer vanuit Nederland en Frankrijk, waarvan het merendeel afkomstig is van wildsnij. Buiten deze periode is men afhankelijkheid van import uit o.a. Mexico en Israël.

Om een kwaliteitsgarantie te garanderen bij de consument is het nodig dat deze gewassen onder meer gecontroleerde omstandigheden worden geteeld. Omdat Nederland heel wat gronden heeft in Zeeland die voor deze teelten kunnen worden ingezet zal PRI zich richten op het commercieel telen in open lucht. Hiervoor worden experimenten gedaan op de proeflocatie Wilhelminapolder in Zeeland. Ook zijn nauwe contacten gelegd met drie telers die al enige jaren zeekraal telen. In dit artikel zijn de ervaringen verwerkt van deze telers.

In België zijn niet direct gronden voorhanden die geschikt zijn voor een buitenteelt van zeekraal. Daarom wordt in het POVLT onderzoek verricht naar de teelt onder beschutting. Hierbij wordt ook gestreefd naar aanvoer buiten het wildsnijseizoen om zo een meerprijs te kunnen bekomen. Het starten met telen van een 'nieuwe' groente brengt heel wat vragen met zich mee zoals:

- Wat is de optimale zaaidichtheid?
- Wat zijn de optimale kiemomstandigheden
- Wat zijn optimale watergift, bemesting en zoutgift?
- Wat is de optimale teelttemperatuur
- Met welke ziekten en plagen krijgen we te maken en hoe voorkomen of bestrijden we die?

De plant

Zeekraal is een éénjarige plant, die behoort tot de amarantenfamilie (Amaranthaceae). Doordat de plant in staat is in een zoute omgeving goed te groeien wordt ze een halofyt

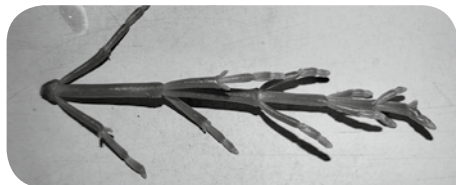
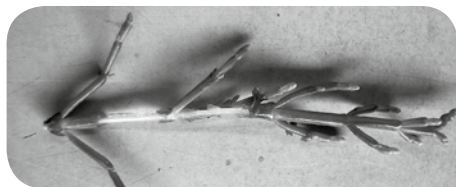

Foto 2. Draad/stok in zeekraal op het einde van de teelt

genoemd. Haar 'cactusachtig' uiterlijk wordt veroorzaakt door de kleine, schubachtig bladeren, die de illusie geven van een bladloze plant. De planten zijn groen van kleur, maar verkleuren rood bij het afrijpen van de zaden. Het POVLT voert proeven uit met kortarige zeekraal (*Salicornia europaea*).

Zaaidichtheid en optimale kiemomstandigheden

Uit de literatuur blijkt dat, alhoewel zeekraal groeit onder zoute omstandigheden, voor de kieming van de zaden zoet water gewenst is. In de natuur vindt daarom de kieming plaats na periodes van grote regenval. Uit kiemprouven uitgevoerd in de winterperiode bleek zeekraal in dit jaargetijde een zeer moeilijke kiemer te zijn: minder dan 1% van de zaden kiemde. Wanneer echter een koude periode (10 dagen bij 5°C) werd ingelast liep het percentage gekiemde zaden op tot 96%. In een latere periode (lente) leek de kieming van de zaden echter niet meer afhankelijk te zijn van dergelijke koude periode.

In literatuur is al melding gemaakt van het dimorfisme van de zeekraalzaden. Het komt erop neer dat er twee soorten zaden bestaan: grote en kleine, die beide andere

eisen hebben om tot kieming te komen. Grote zaden zouden geen kiemrust hebben, kleine zaden wel. In dit laatste geval is een koude periode en een welbepaalde lichthoeveelheid nodig om de kiemrust te doorbreken.

Gemiddeld kiemen de zaden in de serreproeven na een vijftal dagen. De zaden liggen hiervoor het best bloot. Afdekking met een laagje aarde leek de kieming alleen te benadelen. De bodem moet wel steeds voldoende vochtig worden gehouden. Een proef uitgevoerd met kunstvliesdoek om het vocht wat meer vast te houden leverde positieve resultaten op.

De teelt wordt breedwerpig uitgezaaid. Er is nog onduidelijkheid over de meest optimale zaaidichtheid. Bij de Nederlandse buitentelers is er één teler die tot 3x per jaar 1g/m² uitzaait; een ander zaait elke 2 à 3 jaar 100-150 g/m² uit. In het tweede geval gaat het echter om zelf gewonnen zaden, die zeer grof zijn opgeschoond. De derde teler zaait niet en is afhankelijk van natuurlijke uitzaai van de planten van het vorige oogstseizoen. Zelf stelden we vast dat een bredere plantafstand meer vertakte planten geeft.

Zoutgift

Zeekraal heeft zout nodig, niet enkel voor de smaak, maar ook voor een goede groei. Dit bleek uit buitenlands onderzoek.

In open lucht wordt het nodige zout verkregen door het zoute water waarmee wordt geïrrigeerd. Dit laatste gebeurt vaak door het onder water zetten van de percelen, die al dan niet omweld zijn. Bij beschutte teelt moet het zout kunstmatig worden meegegeven.

De zoutgift start best niet te lang na de kieming. In eigen proefjes was bij een tekort aan zout een duidelijke remming van de groei zichtbaar, en een achterstand in ontwikkeling. Tijdens de proeven wordt gezocht naar de ideale manier om het zout toe te dienen. Zout toedienen via de bo-

venberekening veroorzaakt corrosie van de installatie en de serreconstructie en valt dus buiten beschouwing. De mogelijkheden van uitstrooien van het zout vóór of na de zaai worden onderzocht.

Watergift

In open lucht, waar men beschikking heeft over zout water, worden de velden meerdere malen per week onder water gezet. Zo worden de velden goed nat gehouden. Volgens één van de telers is het drassig houden van de velden een goede remedie tegen het vroegtijdig verhouten van de planten.

Bemesting

Eén van de Nederlandse telers combineert het telen van zeekraal met de teelt van tarbot, waarbij het afvalwater van de viskweek gebruikt wordt voor het bevoeien van de velden. Indien echter geen gebruik wordt gemaakt van een gecombineerde teelt raadt de literatuur het gebruik van ureum aan als N-bemesting. De telers bemesten net voor de teelt en er wordt bijgemest naargelang de stand van het gewas.

Ziekten en plagen

Bij de teelt in serre vertoonde zeekraal tot nu toe weinig ziekten of plagen. Onder praktijkomstandigheden in open lucht is echter geweten dat eraan het einde van het seizoen schimmel kan optreden onderin de plant.

Onkruid

Bij de teelt in open lucht krijgt de zeekraal concurrentie van schijnspurrie, kamille, zoutmelde en schorregras. Omdat geen enkel onkruidbestrijdingsmiddel in deze teelt erkend is, kunnen deze onkruiden enkel handmatig verwijderd worden. Dit gebeurt tijdens het oogsten. Bij de proeven onder beschutting, vormde voornamelijk straatgras enige hinder.

Oogst

Bij de Nederlandse openluchtteelers varieert de lengte van het geoogste plantendeel van zeekraal tussen 3 à 4 cm en 8 cm. Richtlijnen hiervoor bestaan niet, en de afnemers stellen wat dit betreft geen eisen. Bij elke volgende oogst moet wat hoger gesneden worden om buiten het verhoude plantendeel te blijven. Aanwezigheid van 'stok' of 'draad' maakt de zeekraal ongeschikt voor consumptie (zie foto 2). Daarenboven leidt te laag snijden tot het afsterven van het gewas.

Voorlopig gebeurt het oogsten op de meeste plaatsen nog handmatig, al dan niet met zelfgemaakte werktuigen. Op het POVLT wordt het oogsten met een aangepaste snoeischaar uitgetest.

Na drie oogstbeurten vertoont het gewas een sterk verlaagde groei­kracht en wordt er best opnieuw gezaaid.

Bij de serreteelt werd de eerste maal gezaaid op 29 januari, waarna de oogst viel op 28 april, 23 juni en 3 augustus. De eerste maal werd er door omstandigheden iets te laat geoogst.

De laatste zaai vond plaats op 3 juni en deze kon tweemaal worden geoogst: op 15 juli en 12 augustus. Proeven met bijbelichting moeten aantonen of de oogstperiode kan worden verlengd tot verder in het seizoen.

Heeft u interesse in het opstarten van een teelt van zeekraal, zeeaster of een andere zilte groente, neem dan contact op met An Decombel (an.decombel@west-vlaanderen.be - 00-31-51/273 275 voor bellen vanuit Nederland)

Foto 3. Machinaal oogsten